

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO**

Seduta tal-15 ta' Marzu, 2005

Citazzjoni Numru. 1947/1999/1

**Victor Aquilina u martu Carmen Aquilina għal kull
interess li jista' jkollha**

Versus

Saviour u Paula Maxine konjuġi Casha

F'din il-kawża l-atturi qegħdin jitolbu illi l-konvenuti jroddulhom flus mislufa.

Iċ-ċitazzjoni tgħid illi b'kitba privata tas-16 ta' Novembru 1998 il-konvenuti kienu *in solidum* isselfu mingħand l-attur Victor Aquilina s-somma ta' tmintax-il elf lira (Lm18,000), li kellha tintradd bi f'ħlasijiet ta' tlitt elef lira (Lm3,000) kull tliet xhur, l-ewwel f'ħlas fit-28 ta' Frar 1999. Il-kitba kienet tgħid ukoll illi jekk il-konvenuti jaqgħu lura b'żewġ f'ħlasijiet huma jtilfu l-benefiċċju tat-terminu u jkollhom iħallsu l-bilanċ kollu f'daqqa.

Għalkemm il-konvenuti għamlu l-ewwel f'ħlas f'waqtu, naqsu milli jagħmlu t-tieni f'ħlas fil-31 ta' Mejju 1999 u t-tielet f'ħlas fil-31 t'Awissu 1999; għalhekk tilfu l-benefiċċju tat-terminu u għandhom iħallsu l-bilanċ kollu ta' f'ħmistax-il

elf lira (Lm15,000) f'daqqa. L-atturi għalhekk fetħu din il-kawża u qegħdin jitolbu illi l-qorti tikkundanna lill-konvenuti flimkien *in solidum* iħallsu ħmistax-il elf lira (Lm15,000), flimkien ma' l-ispejjeż, fosthom dawk tal-mandati kawtelatorji ipprezentati flimkien maċ-ċitazzjoni, u l-imgħax mid-data tal-kitba sa meta jsir il-ħlas.

L-atturi kienu talbu wkoll illi l-kawża tinqata' bid-dispensa tas-smiġġ, taħt il-proċedura sommarja speċjali, iżda l-qorti b'dikriet tas-26 t'Ottubru 1999 ordnat illi l-kawża tinstema' bil-proċedura ordinarja, u l-konvenuti ressqu dawn l-eċċezzjonijiet:

1. l-azzjoni hija milquta bid-difetti ta' "l-irritwalità u l-intempestività" għax qabel ma titlob kundanna tal-ħlas trid titlob dikjarazzjoni ġudizzjarja tat-telf tal-benefiċċju tat-terminu għax "id-dekadenza trid tiġi dikjarata mill-qorti u mhux preżunta fil-premessi taċ-ċitazzjoni";

2. għar-raġunijiet mogħtija fl-ewwel eċċezzjoni, il-kreditu pretiż mill-atturi ma jistax jitqies bħala wieħed "ċert, likwidu u skadut", u għalhekk ma tgħoddx għalih il-proċedura sommarja speċjali;

3. il-konvenuti ma sselfu ebda flus mingħand l-atturi, qatt ma ngħataw kopja tal-kitba msemmija fiċ-ċitazzjoni u qatt ma kienu msejġa biex iħallsu;

4. huwa minnu illi l-konvenut kien iffirma kitba quddiem l-Avukat Gavin Gulia iżda din il-kitba kienet dwar self illi l-konvenut fil-bidu kellu lejn ċertu Alfred Galea;

5. il-konvenuti ma għandhomx jagħtu daqs kemm qegħdin jitolbu l-atturi għax is-somma mitluba tiġbor fiha mgħaxijiet b'użura li jaqbżu l-ħamsa u għoxrin fil-mija (25%) ta' somom mislufa snin twal ilu, u li l-kapital u l-imgħax fuqhom ilhom li tħallsu.

Nibdew billi nqisu l-eċċezzjonijiet preliminari.

L-ewwel eċċezzjoni trid illi, qabel it-talba għall-kundanna għall-ħlas, issir talba għal dikjarazzjoni illi l-konvenuti tilfu l-benefiċċju tat-terminu.

Fl-ewwel faċċata taċ-ċitazzjoni hemm talba biex ikunu "premessi d-dikjarazzjonijiet neċessarji". Għalhekk, safejn id-dikjarazzjoni illi l-konvenuti tilfu l-benefiċċju tat-terminu hija "dikjarazzjoni neċessarja", saret talba għaliha, u l-ewwel eċċezzjoni hija għalhekk miċħuda.

It-tieni eċċezzjoni tgħid illi, ladarba d-dejn ma huwiex wieħed ċert, likwidu u li għalaq, il-kawża ma tistax tinqata'

bid-dispensa tas-smiġ taħt l-artt. 167 *et seqq.* tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili.

Ladarba iżda, għa qabel il-preżentata tan-nota ta' l-eċċezzjonijiet, il-qorti kienet ordnat illi l-kawża timxi bil-proċedura ordinarja, din l-eċċezzjoni ma hijiex relevanti, u l-qorti għalhekk ma tqishiex aktar.

Ngħaddu issa biex inqisu l-meritu tal-kawża. Il-fatti relevanti għaw hekk:

Il-konvenuti kienu sselfu xi flus mingħand ċertu Alfred Galea. Għalkemm il-konvenuti kienu qegħdin iroddu dan id-dejn, il-ħlasijiet Galea kien dejjem jimputahom għall-imgħaxijiet, b'mod illi l-kapital ma kien qiegħed jinqata' qatt. Għalkemm lill-konvenuti deħrilhom illi l-imgħaxijiet kienu b'użura, ma fittxewx rimedju taħt il-liġi; minflok, fittxew illi jissellfu somma oħra mingħand ħaddieħor biex biha jaqtgħu darba għal dejjem minn ma' Galea u, billi ittamaw illi l-kreditur il-ġdid ma jzommilhomx imgħax bl-użura, ikunu jistgħu jibdeu jaqtgħu d-dejn.

Għara illi l-istess Galea kellu jagħti lill-attur u għalhekk: (1) sar ftehim bejn l-attur u l-konvenuti biex il-konvenuti jissellfu tmintax-il elf lira (Lm18,000) mingħand l-attur, (2) sar ftehim bejn il-konvenuti u Galea biex il-konvenuti jħallsu dawn il-flus lil Galea u hekk jeħilsu mid-dejn ma' Galea; u (3) sar ftehim bejn Galea u l-attur biex Galea jrodd l-istess flus lill-attur u hekk jeħles mid-dejn li hu kellu ma' l-attur. Billi l-istess flus kellhom jispiċċaw f'idejn l-attur, il-ħlasijiet saru *brevi manu* flok ma l-attur għadda l-flus f'idejn il-konvenut biex dan igħaddihom lil Galea u dan jerġa' jroddhom lill-attur. Iżda, kontra dak li qegħdin jippretendu l-konvenuti, ma saritx ċessjoni ta' kreditu minn Galea lill-attur. Il-partijiet setgħu, kieku riedu, inqadew bl-istitut ta' ċessjoni ta' jeddijiet, iżda minflok għażlu li jinqadew bl-istitut tan-novazzjoni biex iħassru żewġt idjun u joħolqu wieħed ġdid.

Ma nġiebet ebda xhieda illi l-partijiet għamlu dan il-ftehim biex jevadu l-konsegwenzi ta' xi mgħaxijiet b'użura li l-konvenuti setgħu ħallsu lil Galea. Li kieku nġiebet prova ta' xi kompliċità b'dan il-għan bejn l-attur u Galea, il-qorti kienet tfittex wara l-parawentu biex tara jekk tassew kienx hemm użura. La ma hemmx dik il-prova, iżda, il-qorti ma tarax illi għandha tqis il-ftehim bejn l-attur u l-konvenuti bħala mtebba' b'dak li għara bejn il-konvenuti u Galea. Il-

ftehim bejn l-attur u l-konvenuti hu ftehim ġdid, bla ħsara, naturalment, għal kull rimedju illi l-konvenuti jistgħu għandhom kontra Galea, li, iżda, ma huwiex relevanti għall-meritu tal-kawża tallum.

It-tielet, ir-raba' u l-ħames eċċezzjonijiet huma għalhekk miċħuda.

Bil-kitba tas-16 ta' Novembru 1998¹, illi weħedha hija relevanti għall-kawża tallum, il-konvenuti ntrabtu illi jroddu s-self ta' tmintax-il elf lira (Lm18,000) bi ħlasijiet ta' tlitt elef lira (Lm3,000) kull tliet xhur, l-ewwel ħlas fit-28 ta' Frar 1999, u bl-imgħaxijiet skond il-liġi, u b'dan illi jekk jaqgħu lura b'żewġ ħlasijiet jtilfu l-benefiċċju tat-terminu u jkollhom iroddu l-bilanċ kollu minnufih.

Il-partijiet jaqblu illi sar biss l-ewwel ħlas ta' tlitt elef lira (Lm3,000) iżda, wara dak il-ħlas, il-konvenuti ma ħallsu xejn aktar. Għalhekk issa għandhom iħallsu l-bilanċ kollu mitlub mill-atturi u l-imgħaxijiet relativi.

Għal dawn ir-raġunijiet il-qorti taqta' l-kawża billi, wara li tiċhad l-eċċezzjonijiet kollha tal-konvenuti u tgħid illi, billi waqgħu lura b'żewġ ħlasijiet, il-konvenuti tilfu l-benefiċċju tat-terminu, tikkundanna lill-konvenuti jħallsu lill-atturi ħmistax-il elf lira (Lm15,000) flimkien ma' l-imgħaxijiet u l-ispejjeż mitluba fiċ-ċitazzjoni.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----

---

¹ Fol. 38.